

Tanzimat Edebiyatında Roman - Dünya Edebiyatında Roman

1. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi roman ve hikâyelerinde tercih edilen temalardan biri değildir?

- A) Tarihi konular
- B) Kölelik
- C) Batılılaşmanın yanlış anlaşılması
- D) İletişimsizlikten doğan yalnızlık
- E) Aşk

2. I. Mahpeyker, Dilaşup'u satın alır; Mahpeyker'in Ali Bey'i öldürmek istediğini öğrenen Dilaşup, Ali Bey'e haber verir.
- II. Kiralık katil, Ali Bey yerine yanlışlıkla Dilaşup'u öldürür; Ali Bey de Mahpeyker'i öldürür, kendisi de hapis-te ölür.
- III. Mahpeyker ve Abdullah Efendi, Dilaşup hakkında dedikodular yayar ve bunları duyan Ali Bey, Dilaşup'tan ayrılır.
- IV. Mahpeyker'in gerçek yüzünü bir vesileyle öğrenen Ali Bey, Dilaşup'la evlenir fakat Mahpeyker'in kötülüklerinden kurtulamaz.
- V. Ali Bey, Mahpeyker adında düşkün bir kadına âşık olunca Ali Bey'in annesi, oğlunu Mahpeyker'den kurtarmak için eve Dilaşup adında güzel bir cariye alır.

Numaralanmış ifadeler anlam akışına göre sıralandığında aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

- A) I - IV - II - V - III
- B) II - I - III - IV - V
- C) III - II - IV - I - V
- D) IV - III - I - V - II
- E) V - IV - III - I - II

3. Raskolnikov adında bir genç, işlediği suçlardan önce her şeyi hesapladığını sanmış fakat yanılmıştır. O, insanlık dışı düzene karşı gösterdiği başkaldırının insanlık dışı olduğunu sonradan anlar. Bu olaydan sonra derin acılar içinde toplumdan kopmuşluk duygusunu yaşar, en yakınlarından bile uzaklaşır. İnsanın yalnızca toplum içinde yaşamakla kalmadığını, aynı zamanda toplumu kendi içinde, kendi yüreğinde taşıdığını anlar. Sonya'nın öğütüne uyararak polise teslim olur. Yazarı, Raskolnikov'un bu öyküsünü bir düşüşün değil bir yükselişin öyküsü sayar.

Bu parçada tanıtılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Budala
- B) Delikanlı
- C) Kumarbaz
- D) İnsancıklar
- E) Suç ve Ceza

4. O gece Dilber'le beraber bir odada yatan Çaresaz, sürekli Kafkasya'dan, kölelikten ağlaya ağlaya bahsediyordu. Bütün insanlık hüviyetini heyecana getiren keder, sesine şiddetli bir etki, diline garip bir anlatma gücü vermişti ki Dilber kölelik yoldaşının bu anlaşılmamış hâliinden üzüntü duyarak:

– Niçin ağlıyorsun, diye sordukça

– Hiç! Ağlamak köleliğin en büyük hakkıdır. Biz o hürriyete sahibiz, diyordu.

Garip şey! Acaba bu biçare Çaresaz'ın kalbini kim kırmıştı ki Dilber yatağına girdiği hâlde yine sürekli mendille gözlerini silerek ağlamasına devam ediyordu. Dilber yatağından kalkarak:

– Çaresaz! Yalnız dökülen gözyaşları acıdır. Sen hiçbir derdini benden gizlemezken bu ızdırabının nedenini niçin benden saklıyorsun? Memleketinde geçen bir şey mi hatırına geldi? Yoksa çocukken validenin kucağında ağladığını mı hatırladın? Sen kalbini bana açmazsan burada hâline hanımlar mı acıyacak, beyler mi ağlayacak?

Bu parçaya göre Çaresaz ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Adaletsizlikten yakınmaktadır.
- B) Hürriyetinden yoksundur.
- C) İçinde bulunduğu durumdan hoşnut değildir.
- D) Dilber, arkadaşı ve dert ortağıdır.
- E) Konuşmaktan çok susmayı tercih etmektedir.

5. Romanda Quasimodo ile çingene kızı Esmeralda'nın aşkları, bu kişilerin ruhlarında oluşan ikilemler ve tepkiler romantik bir yaklaşımla işlenmiştir. Eserde, kişilerin zayıf ve güçlü yönleri bir arada verilmiştir. Akıcı ve etkili bir üsluba sahip olan eserde zıtlıklar belirgin olarak göze çarpar. Eserin anlatımında yazar tarafsız kalmaz, araya girerek duygularını belirtir ve okuyucuyu yönlendirir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İki Şehrin Hikâyesi
- B) Notre Dame'ın Kamburu
- C) Savaş ve Barış
- D) Babalar ve Oğullar
- E) Vadideki Zambak

Dünya Edebiyatında Roman - Tanzimat Edebiyatında Roman

6. I. Gündüz hava, dağların güneşe dönük yamaçlarında, bir çocuk nefesi kadar yumuşak ve güzeldi. Ama bu hâli pek kısa sürdü. Önce sadece hissedilebilen bir yavaşlıkla değişmeye başladı. Sonra buzullardan bir rüzgâr esti. Acelesi olan alaca karanlık, yaklaşan gecenin soğuk, gri, mor rengini de ardından sürükleyerek sessizce vadileri, boğazları kaplayıverdi.
- II. Bulutlar çok küçük su damlacıkları ve buz kristallerinden oluşmuş kümelerdir. Bulut içinde ve çevresinde meydana gelen hava akımları, bulutların sürtünme ile elektriklenmesine neden olur. Bulutlarda biriken statik elektrik uygun şartlarda aniden boşalır. Bu yük boşalmasına “yıldırım” adı verilir.

Numaralanmış parçalarla ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) I. metinde olay zinciri, II. metinde olay örgüsü vardır.
B) I. metin sanatsal, II. metin bilimsel bir eserden alınmıştır.
C) I. metindeki anlatıcı gerçek, II. metindeki kurmacadır.
D) I. metinde açıklayıcı, II. metinde öyküleyici anlatım söz konusudur.
E) I. metinde belirli bir zaman dilimi yokken II. metinde zaman belirgindir.
7. I. Araba Sevdası: Yanlış Batılılaşmanın yol açtığı gülünç durumlar
II. Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat: Görmeden evlilik, erkek baskısına dayalı aile düzeni, kadınların esareti
III. Zehra: Kıskançlık ve kıskançlığın yol açtığı olumsuzluklar
IV. Cezmi: Kölelik ve cariyelik
V. Karabibik: Köy yaşamı

Bu parçada numaralanmış eşleştirmelerin hangisi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. **Tanzimat I. Dönem eserlerinde görülen zihni arka plan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Geleneksel anlayış yeni bir biçimle sürdürülmek istenmiştir.
B) Toplumsal meseleler ele alınmıştır.
C) Edebiyat fayda sağlayan bir araç olarak görülmüştür.
D) Edebî eserler bir eğitim aracı olarak düşünülmüştür.
E) Batılı görüşlerin halka aktarılması düşüncesi vardır.

9. Hemen bütün mirasyedilerin düşündüğü gibi Bihruz Bey de servetini, yemekle bitmez tükenmez zannederdi. Bundan dolayı ulu orta giriştiği ölçsüz harcamaya nakitten başladı. Onlar bitince İstanbul tarafındaki en az kira getiren dükkânları birer birer elden çıkardı. Sonra Beyoğlu'ndaki değerli mağazalara sıra geldi. Bunlar da elden çıkarıldı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleyici B) Betimleyici C) Tartışmacı
D) Açıklayıcı E) Öğretici

10. Ben “edebî” eser sayılacak hiçbir eser yazmadım. Çünkü benim eserlerimin çoğunu yazdığım sıralarda, memleket-e edebiyattan anlamayanlar nüfusumuzun mübalağasız yüzde doksan dokuzunu teşkil ediyordu. Benim emelim de ekseriyete hitap etmek, onları tenvire, onların dertlerine tercüman olmaya çalışmaktı. Zaten edebiyat yapmaya ne vaktim ne de kalemim müsait değildi. Edebiyatı Hamitlere, Ekremlere yani erbabına bıraktım. Fakat ne yalan söyleyeyim, eğer elimde olsaydı onları da o devirde edebiyat yapmaktan men ederdim. Çünkü bence nüfusun yüzde doksan dokuzu koyu cehaletten tamamıyla kurtulmamış bir memlekette henüz en aydınlık ve basit fikirleri bile sökemeyen kimselere edebî eser vermek, karnını doyuramamış bir kimseye meyve ikram etmek kadar garip bir hareketti.

“Sizin eserleriniz arasında edebî olanlar hangileridir?”

sorusuna Ahmet Mithat Efendi'nin verdiği bu cevaptan hareketle onun sanat anlayışı hakkında aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Öğreticiliği estetiğe tercih etmiştir.
B) Tercüme faaliyetlerini önemsemiştir.
C) Aydın beğenisine hitap eden eserler vermiştir.
D) Sanat yapma endişesi taşımıştır.
E) Eserlerinde daha çok bireysel meselelere eğilmiştir.

11. Eserde dinî ve millî değer ve duygular, tabiata yönelik, abartılı duygular idealler hâkim olmalıdır. Duygu ve hayaller, kötümserlik, hüznün ve melankoli eserin olmazsa olmazıdır. Kahramanlar bireysel özellikleri ile eserde kendini göstermelidir.

Sanat anlayışını bu şekilde açıklayan bir yazar aşağıdaki edebî akımların hangisinden etkilenmiş olabilir?

- A) Parnasizm B) Sembolizm C) Romantizm
D) Realizm E) Natüralizm

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

